Þriðjudaginn 22. maí 1990.

Nr. 74/1988. **Jón Laxdal**
(Jón Oddsson hrl.)
gegn
Íslandsbanka h/f
(Þórður Gunnarsson hrl.).

Áskorunarmál. Frávísun frá héraðsdómi.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Guðmundur Jónsson, Benedikt Blöndal, Bjarni K. Bjarnason, Guðrún Erlendsdóttir og Haraldur Henrysson.

Áfrýjandi hefur að fengnu áfrýjunarleyfi 2. mars 1988 áfrýjað til Hæstaréttar með stefnu 8. mars 1988 fjárnámsgerð, er fram fór í fógetarétti Þingeyjarsýslu 7. ágúst 1987. Þá hefur áfrýjandi ennfremur og að fengnu áfrýjunarleyfi 23. júní 1988 samkvæmt heimild í 4. mgr. 20. gr. laga nr. 75/1973 áfrýjað til Hæstaréttar með stefnu 8. júlí 1988 áritun á áskorunarstefnu, sem gerð var á bæjarþingi Akureyrar 25. júní 1987. Fyrir Hæstarétti hafa mál þessi verið sameinuð.

Samkvæmt heimild í 1. mgr. 50. gr. laga nr. 86/1985 um viðskiptabanka, sbr. lög nr. 120/1989, hefur Íslandsbanki h/f tekið við aðild máls þessa af Iðnaðarbanka Íslands h/f, sbr. auglýsingu í 8. tbl. Lögbirtingablaðs 1990.

Áfrýjandi krefst þess aðallega, að hin áfrýjaða áritun verði úr gildi felld og málinu vísað frá dómi. Jafnframt krefst hann þess, að stefnda verði dæmt að greiða sér málskostnað fyrir Hæstarétti að meðtöldum virðisaukaskatti og með dráttarvöxtum samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987. Til vara krefst hann sýknu af kröfum stefnda og málskostnaðar sem í aðalkröfu. Til þrautavara krefst hann þess, að kröfur stefnda verði „verulega og stórlega lækkaðar og aðeins teknar til greina að óverulegu leyti og málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti þá felldur niður". Loks krefst áfrýjandi þess, að hinni áfrýjuðu fjárnámsgerð verði hrundið og hún úr gildi felld og stefnda gert að greiða sér málskostnað fyrir Hæstarétti að skaðlausu á sama hátt og í aðalkröfu.

Stefndi krefst þess, að hin áfrýjaða áritun verði staðfest. Hann

krefst og staðfestingar fjárnámsgerðarinnar. Loks krefst hann málskostnaðar fyrir Hæstarétti úr hendi áfrýjanda.

I.

Hinn 1. júní 1987 gaf Árni Pálsson héraðsdómslögmaður út svohljóðandi áskorunarstefnu:

„Árni Pálsson hdl. n.nr. 0531-4585 GJÖRIR KUNNUGT: Að hann þurfi fyrir hönd Iðnaðarb. Ísl. h.f.nr. 4500-7804 Akureyri að höfða mál fyrir bæjarþingi Akureyrar á hendur Halldóri Kristinss. nnr. 3591-2460 Túni Húsavík skiptaráðanda f.h. þrotabús Kaupfélags Svalbarðseyrar n.nr. 5579-4405 Tryggva Stefánss. nnr. 8953-5905 Hallgilsstöðum Hálsahr. Jóni Laxdal nnr. 5164-4301 Nesi Grýtubakkahr. og Inga Þ. Ingimarss. nnr. 4565-5237 Neðri-Dálkastöðum (sic) Svalbarðsstrandarhr. til inn-heimtu neðangreindrar skuldakröfu, vaxta og málskostnaðar.

DÓMKRÖFUR: dómkröfur stefnanda eru þær að stefndu greiði stefnanda in solidum kr. 1.762.520.80 með 3.5% dv. af kr. 159.244.20 frá 05.06.85 til 05.07. sá. af kr. 322.691.60 frá þd. til 05.08. s.á. af kr. 489.210.- fráþd. til 01.09. sá. 3.75% dv. frá þd. til 05.09. sá. af kr. 660.012.- frá þd. til 05.10. sá af kr. 833.967.- frá þd. til 05.11. sá. af kr. 1.012.146.30 frá þd. til 05.12. sá. af kr. 1.194.655.- frá þd. til 05.01.86 af kr. 1.380.236.30 frá þd. til 05.02. s.á. af kr. 1.569.515.50 frá þd. til 01.03. sá. 2.75% dv. frá þd. til 05.03. sá. og af kr. 1.762.520.80 frá þd. til 01.04. sá. 2.25% dv. frá þd. til 01.03.87 og 2.5% dv. frá þ.d. til greiðsludags og kr. 532.- í bankak. og til greiðslu málskostnaðar skv. framlögðum reikningi.

Í vaxtakröfu stefnanda fellst krafa um vaxtavexti þannig að vextir leggist við höfuðstól á 12 mánaða fresti í fyrsta sinn 05.06.1986 og reiknist af þannig hækkandi höfuðstól til greiðsludags.

MÁLSATVIK OG MÁLSÁSTÆÐUR. Hin umstefnda skuld er samkv. skuldabr. að fjárh. upphafl. kr. 1.550.000.- útg. 19.12.84 af Kaupf. Svalbarðseyrar. Skuldina átti að endurgr. með 12 afb. á 1 mán. fresti í fyrsta skipti 05.04.85. 2 afb. voru greiddar. Stefndu Tryggvi, Jón og Ingi tókust á hendur sjálfskuldaráb. á láninu. Skuldin sundurliðast þannig:

05.06.85	129.166.66	grv. 5.136.20	vt. 24.917.44.	k. 24.-
05.07.85	129.166.66	" 4.759.90	" 29.496.84.	" 24.-

05.08.85	129.166.66	" 4.324.40	" 32.998.84.	" 28.50
05.09.85	129.166.66	" 3.893.90	" 37.712.94.	" 28.50
05.10.85	129.166.66	" 3.410.30	" 41.349.54.	" 28.50
05.11.85	129.166.66	" 2.920.50	" 46.063.64.	" 28.50
05.12.85	129.166.66	" 2.401.10	" 50.912.44.	" 28.50
05.01.86	129.166.66	" 1.837.20	" 54.548.94.	" 28.50
05.02.86	129.166.66	" 1.253.50	" 58.859.04.	" 28.50
05.03.86	129.166.66	" 641.10	" 63.169.04.	" 28.50

eða samtals kr. 1.762.520.80 sem er stefnufjárhæðin.

Skuld þessi hefur ekki fengist greidd þrátt fyrir ítrekuð greiðslutilmæli og er stefnandi því knúinn til að innheimta hana með dómi. Með úrskurði uppkveðnum þann 28.08.1986 var Kaupfélag Svalbarðseyrar lýst gjaldþrota og er því Halldóri Kristinssyni skiptaráðanda stefnt.

LAGARÖK:

Stefnandi byggir kröfur sínar á: Mál þetta er rekið sem áskorunarmál samkv. l. nr. 49/1968, sbr. l. nr. 97/1978.

SÖNNUNARGÖGN:

Til sönnunar kröfum sínum mun stefnandi leggja fram: Skuldabréf

ÁSKORUN:

Hér með er skorað á yður að greiða ofangreindar stefnukröfur til skrifstofunnar innan tveggja sólarhringa frá birtingu stefnu þessarar eða í síðasta lagi við þingfestingu málsins, en að öðrum kosti, ef þér hafið lögvarnir fram að færa, er skorað á yður að mæta, þegar málið verður þingfest á bæjarþingi Akureyrar Hafnarstr. 107 Aey. 25.06.1987 kl. 13.30 þar eð þér annars megið búast við því, að stefnukröfurnar verði gerðar aðfararhæfar gagnvart yður.

STEFNUFRESTUR er 7 sólarhringar."

Áskorunarmálið var þingfest á bæjarþingi Akureyrar 25. júní 1987, sem haldið var af Ásgeiri Pétri Ásgeirssyni héraðsdómara, með svofelldri bókun:

„Fyrir var tekið:
Mál nr. 500/1987:
Iðnaðarbanki Íslands h.f.
gegn
Kaupfélagi Svalbarðseyrar.

Fyrir stefnanda sækir þing Árni Pálsson, hdl., og leggur fram:
Nr. 1, áskorunarstefnu.
" 2, skuldabréf, útg. 19.12.1984.
" 3, málskostnaðarreikning.
Svohljóðandi:
Hann krefst áritunar um aðfararhæfi.
Af hálfu stefnda er ekki sótt þing.
Málið er tekið til áritunar."

Málinu lauk sama dag með því að héraðsdómarinn áritaði stefnuna á þessa leið:

„Stefnukröfur máls þessa og kr. 207.109- í málskostnað eru aðfararhæfar að liðnum 7 sólarhringum frá dagsetningu áritunar þessarar á hendur öðrum stefndu en þb. Kf. Svalbarðseyrar."

II.

Áskorunarstefna í máli þessu var ekki birt skiptaráðanda f.h. þrotabús Kaupfélags Svalbarðseyrar og málið því ekki höfðað gegn þrotabúinu. Bókun við þingfestingu málsins gefur hins vegar til kynna, að það hafi verið þingfest á hendur „Kaupfélagi Svalbarðseyrar" einu. Samkvæmt yfirlýsingu héraðsdómarans, sem lögð hefur verið fyrir Hæstarétt, var hins vegar „fallið frá kröfum á hendur þrotabúinu" við þingfestingu málsins og athugasemd þess efnis rituð á möppu þá, sem skjöl málsins eru í, án þess að skráð væri í þingbók.

Framangreint skuldabréf var lagt fram á bæjarþinginu. Samkvæmt áritunum á bakhlið þess var síðast greitt af því 23. júlí 1985. Voru þá greiddir vextir til 5. maí 1985. Eftirstöðvar skuldabréfsins eru tilgreindar 1.507.168,90 krónur.

Samkvæmt áskorunarstefnu er stefnufjárhæð máls þessa 1.762.520,80 krónur. Engin skýring kemur fram á ósamræmi milli hennar og þeirrar fjárhæðar, sem rituð hefur verið á skuldabréfið um eftirstöðvar þess. Engar skýringar eru á skammstöfunum í áskorunarstefnu. Vaxtafótar og vísitölu er ekki getið. Skýring bankakostnaðar kemur ekki fram.

Samkvæmt því, sem nú hefur verið lýst, var málatilbúnaði Iðnaðarbanka Íslands h/f í héraði svo áfátt, að efnisdómi mátti ekki á málið ljúka. Samkvæmt 12. gr. laga um áskorunarmál nr. 97/1978, sem í gildi voru, er málið var höfðað, bar héraðsdómara

því að vísa málinu frá dómi. Þar við bætist, að meðferð málsins á bæjarþinginu var aðfinnsluverð. Verður því að fella hina áfrýjuðu áritun úr gildi, að því er varðar áfrýjanda, og vísa máli þessu að því leyti frá héraðsdómi.

Eftir þessum úrslitum ber að fella hina áfrýjuðu fjárnámsgerð úr gildi.

Eftir atvikum ber að dæma stefnda til að greiða áfrýjanda málskostnað fyrir Hæstarétti, svo sem greinir í dómsorði. Þeirri fullyrðingu áfrýjanda, að aðild hans að máli þessu tengist ekki búrekstri hans, hefur ekki verið andmælt, og er því við ákvörðun málskostnaðar litið til þess virðisaukaskatts, sem lögmanni hans ber að krefja hann um. Dráttarvextir á málskostnað verða ekki dæmdir.

Dómsorð:

Hin áfrýjaða áritun er úr gildi felld, að því er varðar áfrýjanda, Jón Laxdal, og máli þessu að því leyti vísað frá bæjarþingi Akureyrar.

Hin áfrýjaða fjárnámsgerð er úr gildi felld.

Stefndi, Íslandsbanki h/f, greiði áfrýjanda 80.000 krónur í málskostnað fyrir Hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum.